

PRATİK ÇALIŞMA

DAVACI : M. Elektrik Tic. Ltd. Şti. (Yüklenici)

DAVALI : X Elektrik Dağıtım AŞ. (Şirket)

OLAY:

Taraflar 13.08.2013 tarihinde üç ili kapsayan bir bölgede evlerin içinde yer alan elektrik sayaçlarını dışarı alma işine ilişkin bir sözleşme imzalamışlardır. Sözleşmeye göre Davacı M Elektrik, bu bölgede yer alan ve ev yahut işyerlerinin içinde bulunan sayaçları evlerin dışına alacaktır. Amaç ev ve işyerleri kapalı iken de sayaçların okunabilmesini sağlamaktır.

Daha sonra taraflar K ilçesinde de aynı işin yapılması için **daha önce sözleşmeye bağlanan üç ilin birim fiyatıyla** sözleşme harici olarak anlaşmışlardır.

Kendisine bildirilen 13.041 adet sayaçtan; M Şirketi, sözleşmeye bağlanan üç il ve daha sonra sözleşme harici olarak anlaşılan K ilçesinde toplam 255 adet sayacı dışarı almıştır.

Daha sonra davacı; işin bitiş tarihi olan 30.12.2013 tarihinde tamamlandığını, geçici kabulün 11.02.2014 tarihinde davalı şirketçe onaylandığını, sözleşmenin %50 daha düşük bir bedelle bitirilmesi nedeniyle sözleşmenin 6.3. maddesi gereğince birim fiyat üzerinden tespit edilecek gerçek değer ve Özel Teknik Şartnamenin 7. maddesinin 2. paragrafı gereği sayaç montaj bedellerinin davalı tarafından ödenmesi gerektiğini iddia ederek **2.408.447,53 TL**'nin tahsili için dava açmıştır.

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARI:

Somut olayda davacı taraf; üç ili içine alan Sayaç Dışarı Alma İşine ilişkin davalı şirket ile 13.08.2013 tarihinde sözleşme yaptığını, sözleşme kapsamındaki işleri 30.12.2013 tarihi itibari ile bitirdiğini, işin geçici kabulünün davalı şirketçe 11.02.2014 tarihinde onaylandığını, Sözleşmenin 6.3. maddesinde belirtildiği gibi sözleşme konusu işin %50 daha düşük bir bedelle tamamlandığını, 6.3. maddesi gereği iş %50 oranından eksik yaptırıldığından birim fiyatlar üzerinden tespit edilecek olan gerçek bedelin kendisine ödenmesi gerektiğini, kesin hak ediş bedeli olan KDV dâhil 2.408.447,53TL'nin davalı şirketin borçlu olduğunu iddia etmiştir.

Davalı taraf ise; davacı şirkete sözleşme gereği yaptığı işlerin bedelinin ödendiğini, davacı tarafından sözleşmenin 6.3. maddesinin yanlış yorumlandığını, sözleşmenin Birim Fiyat Sözleşmesi olduğunu, iş yapıldıkça kullanılan malzemenin metrajları toplanarak birim fiyatlarla çarpılması sonucu hak ediş tutarının oluşacağı için herhangi bir sözleşme bedelinin

belirlenmediğini, davacının yaptığı işlerin birim fiyat bedelleri karşılığı olan tutarların hak ediş olarak kendisine ödendiğini dolayısıyla sözleşmeden doğan yükümlülüğün yerine getirildiğini, davacının birim fiyat sözleşmesine dayanarak yapmadığı işler nedeniyle ücret talep edemeyeceğini, davacının sözleşmenin 6.3. maddesine atfen talep ettiği gerçek bedelin yaptığı işin karşılığında birim fiyatlar üzerinden hesaplanan bedel olduğunu ve bu bedelin de davacıya hak ediş olarak ödendiğini, davacının sözleşme ile yüklendiği işi sözleşme süresi içerisinde yetiştiremediğini, işi hakkı ile yapmadığını, plansız çalışması ve iş organizasyonundaki eksiklikleri nedeniyle işi tamamlayamadığını, davacının sözleşme süresi içerisinde kendisine verilen 13.041 adet sayaç dışarıya alma işinden 212'si dışarıya alabildiğini, sözleşmede sözleşme bedelinin bulunmadığını ve bu nedenle davacının belli olmayan bir sözleşme bedelinden %50 daha düşük bir bedelle işi tamamlayamayacağını, davacının hiçbir iş yapmaması durumunda ortada olmayan sözleşme bedelinden %50 daha düşük bir bedelle işi tamamlamış olacağını ve bu halde işin %50'sini yapmış olsa idi ne kadar hak ediş alacak idiyse hiç yapmadığında aynı rakamı talep edebileceğini, sözleşmede böyle bir düzenlemenin ve iradenin söz konusu olmadığını, davacının teslim ettiği işlerden hak ettiği bedelin hesaplanarak davacıya ödendiğini, uygulamada bu şekilde yapılan kabule kısmi kabul dendiğini, dışarıya alınan tesisatlar davacıya teslim edilen işin kalan kısmı için işlem yaptırılmadığı yönündeki iddiaların asılsız olduğunu, davacı şirketin bir işi aldığını, ve fakat işe başlayınca en baştan tespit etmesi gereken şeyleri tespit etmediğini ve işi tamamlayamadan bırakıp gittiğini, sözleşmenin *İşyeri Hakkında Bilgi* başlıklı 2.6. maddesindeki hükme ve olması gereken bu duruma rağmen elde etmeye çalıştığı şeyin haksız kazanç olduğunu, davacı tarafın bir tacir olduğunu, basiretli davranmak ve imzaladığı sözleşmeye uymak zorunda olduğunu, sözleşmenin 6.4 maddesi gereği her türlü iş miktarını çoğaltmak veya azaltmak yetkilerinin olduğunu, davacı şirketin sözleşmeye uygun olarak tahakkuk eden hak ediş tutarlarını gösteren istihkak raporlarını kabul ettiğini ve ihtirazi kayıtsız imzaladığını, bu sebeple bunlardan ayrı olarak daha fazla alacağı olduğu iddiasında bulunamayacağını, davacının aylık iş planı çıkarmadığını ve sözleşmeye uygun bir iş planı ibraz etmediğini, yeteri sayıda ekip ve personel çalıştırmadığını, sözleşmeye aykırı davrandığı için sözleşme süresi içerisinde teslim edilen işleri yetiştiremediğini, işi kolaylaştırmak niyetiyle davacının taleplerine olumlu karşılık verildiğini, sözleşmenin 11. maddesi gereği işin sigortalanması gerekirken davacının bu yükümlülüğünü yerine getirmediğini, davacının sözleşmesi gereği bulundurması gereken sayı kadar elektrikçiyi bulundurmadığını, iddiasında haklı olsa dahi davacının iddiasında belirttiği işlerden elde edebileceği kârı talep edebileceğini, malzeme almadan, işçi maliyetini katmadan, hiçbir emek vermeden birim fiyat ile hayal ettiği iş kalemını çarpıp bulunan rakamı isteyemeyeceğini, şartnamenin *Birim Fiyatlar* başlıklı son

paragrafına göre Sayaç Montaj Bedelinin davacıya ödenmediğini, davacının kötünietli olduğunu iddia ederek davanın reddini talep etmiştir.

Cevaba cevap dilekçesinde davacı taraf özetle; sözleşme içeriğinde sözleşme bedelinden bahsedildiğini, sözleşmenin 6.3 maddesine göre söz konusu işin %50 oranında eksik yaptırıldığından sözleşmenin 6.3 maddesine göre birim fiyatlar üzerinden tespit edilecek olan gerçek bedelin ödenmesi gerektiğini, gayet açık ve net olan sözleşme maddesinin asıl davalı tarafından yanlış yorumlandığını, davalının iddia ettiği gibi gerçek bedelin yapılan işin karşılığı ödenen bedel olsa idi sözleşmenin 6.3. maddesinde “işin sözleşme bedelinden %50’ye kadar daha düşük bir bedelle bitirilmesi halinde yükleniciye birim fiyatlar üzerinden gerçek bedel ödenir” hükmüne gerek kalmayacağını, 09.10.2013 tarihli davalı şirket muhatap yazıda; verilen tesisat listeleri doğrultusunda ekip, ekipman, araç ve gereç temini yapılarak işe başlanması için sahaya çıkıldığını, ancak verilen tesisat listelerinin çoğunluğunun kapalı ve ulaşılmaz olduğunu, bir kısım abonenin sayaçlarının kendi imkanları ile dışarıya aldığını, belirli aboneye ait evlerin de yıkık veya yerinde olmadığını tespit edildiğini, bunun da verilen listedeki sayaçların dışarıya alınmasını imkansız hale getirdiğini, bunların bilgilerinin ayrıntılı olarak davalı şirkete sunulduğu bilgilerinin davalıya aktarıldığını; tüm bunların yanı sıra 11.11.2013 tarihli dilekçe ile; daha önce yazı ile bildirilen sıkıntıların çözümü ile ilgili davalı şirketçe herhangi bir bilgi verilmediğini, işlerin mevcut hali ile devam ettirilmesinin mümkün olmadığını, sözleşmede abonelerin gezilip keşif yapılarak işin yapılması ile alakalı herhangi bir madde olmadığı halde işin buna dönüştüğünü, bahse konu işin yapılabilmesi için yapılabilir abone listelerinin teslim edilmesi gerektiğinin davalı şirkete bildirildiğini; beyan ve talepleri içeren dilekçelere karşı davalı tarafından herhangi bir işlemin yapılmadığını ve cevap dahi verilmediğini; 05.09.2013 tarihli dilekçe ile; yer tesliminin yapılmasına ve personele iş güvenliği eğitimi aldırılmasına rağmen dava dışı A.C. Enerji A.Ş.’den talep edilen malzeme listesinde işin ana kalemi olan panoların ellerinde olmadığını, gelecek ilk parti olan 600 adet teslim tarihinin 22.09.2013, kalan kısmının ise 10. ayın ilk günleri olduğunun bildirildiğini, panoların mevcut olmamasının işe başlanmasına imkan vermediğini, bu durumda ilave maddi sıkıntıların doğacağı ve 31.12.2013 tarihinde işin bitirilmesinin imkansız hale geleceğinin bildirilerek çözüm için bilgi talep edildiğini ve gerekli bilgilerin aktarıldığını; 11.09.2013 tarihli davalı şirket cevap yazısıyla malzeme kaynaklı gecikmenin cezai müeyyide olarak yansıtılmayacağını ve şirketin süre uzatımına gideceğinin bildirildiğini; ancak davalı tarafından herhangi bir süre uzatımının verilmediğini; Geçici Kabul Tutanağında “*Tesiste Herhangi Bir Noksanlık Görülmemiştir*” denilerek sözleşmeye konu işlerin eksiksiz olarak tamamlandığının davalı tarafından da kabul edildiğini; davalı tarafından, yapılmadığını iddia ettiği işlere ilişkin hiçbir cezai yaptırım, işlerin

eksik yapıldığı ve tamamlanmasına ilişkin hiçbir bildirim yapılmadığını; imzalanan sözleşmenin Birim Fiyat Sözleşmesi olmasının asla Sözleşme Bedelinin olmadığı anlamına gelmediğini; dava dilekçesinde sözleşmeden doğan yükümlülüğün kendileri tarafından eksiksiz yerine getirildiğinin ifade edildiğini yani yapılmayan işlerin de geçici kabulünün yapıldığına ilişkin bir ibarenin dava dilekçesinde bulunmadığını; Geçici Kabul Tutanağının “Kabulü Yapılan İşin Mahiyeti” kısmında “... İlleri Sayaç Dışarı Alma İş” yazdığını ve dolayısıyla kabul işlemlerinin sözleşme konusu işin tamamı için yapıldığını ve sözleşme konusu iş kapsamında toplam 255 aboneye işlem yaptırıldığının açıkça belirtildiğini; davalının sözleşme gereği yaptırması gereken işleri hiç teslim etmediğini; *Sayaçları Dışarı Alma İş Özel Teknik Şartnamesi Ek Protokolde* 13.511 adet sayacın yaptırılacağını açıkça yazıldığını, ancak daha işin başında Ek Protokolde yer alan “*belirtilen dışarıya alınacak sayaç miktarının yapılabilirliği belli olmadığından ...*” denilmek suretiyle abone sayısının yapılabilir olmadığı davalı şirketçe belirtildiğini; buna rağmen davalı tarafından kötüniyetli olarak kendilerinin deneme aracı olarak kullanılarak sözleşme konusu işlerin yapılabilirliğinin test edildiğini; davada hak ediş raporlarında, ödenmeyen belirtilmeyen bir alacak kalemi talep edilmediğini dolayısıyla davalı yanın bu yöndeki beyanının yersiz olduğunu; sözleşmenin sigortalar başlıklı 11. maddesi çerçevesinde davalı tarafından sigorta yaptırılmasının istenmediğini; davalının cevap dilekçesinde plansız çalışıldığı, eksik personel istihdam edildiği ve işlerin yetiştirilemediği yönündeki iddialarının asılsız olduğunu, iddia edildiği gibi bir durumun olması halinde sözleşme gereği cezai yaptırımlar öngörüldüğünü, ancak davalının kendisine yaptırım olarak tanınan cezai işlemleri uygulamadığını ve mevcut olduğu iddia edilen eksikliklerin davalı tarafından talep edilmediğini; sözleşme hükümlerinden de anlaşılacağı üzere tarafların işin yapımına dair kabul beyan ve taahhütleri herhangi tartışmaya mahal vermeyecek şekilde açıkça düzenlendiğini; davalının haksız, hukuka ve sözleşmeye aykırı tutumları sebebi ile sözleşme konusu işin sözleşme bedelinden %50 daha düşük bir bedelle tamamlattırıldığını ve bu nedenle sözleşmenin 6.3. maddesi gereğince söz konusu işin sözleşme bedelinden %50 oranında eksik yaptırıldığından birim fiyatlar üzerinden tespit edilecek olan gerçek bedelin ödenmesi gerektiğini iddia ederek davanın kabulünü talep etmiştir.

TESPİTLER

Taraflar 13.08.2013 tarihinde üç ili içine alan Sayaç Dışarı Alma işine ilişkin bir sözleşme imzalamış, daha sonra K ilçesinde de aynı işin ayın birim fiyatlarla yapılması için sözleşme harici olarak anlaşmışlardır. Sözleşme konusu; davalı şirketin elektrik sayaçlarına erişimini ve kolayca okuma işini yapabilmesi için sayacın dışarıda uygun bir yere aldırılması işidir. Başka bir anlatımla davalı şirket, kapalı bir mahalde bulunmasından dolayı erişemediği ve bu nedenle ölçü

devresi ve sayaçta gerekli kontrolleri ve endeks okumalarını düzenli olarak yapamadığı belli bölgelerdeki elektrik sayaçlarını kolayca erişebileceği ve okuyabileceği bir noktaya alınması için davacı şirketle bir sözleşme imzalamıştır.

Taraflar arasında yapılan 13.08.2013 tarihli sözleşmenin eki (Ek-2) olan *Bölgelere Göre Sayacı Dışarı Alınacak Tesisat Adetleri* listesinde üç ile ait ait dışarı alınacak sayaç adeti toplam 13.511 adet olarak listelenmiştir. Ancak söz konusu listede verilen sayaç adetleri kesin olmamakla birlikte hangi abonenin hangi tesisatındaki sayacın dışarıya alınacağı sözleşmenin imzalandığı 13.08.2013 tarihi itibarı ile belli değildir. Başka bir anlatımla taraflar kesin olmayan sayaç adetleri üzerinden sözleşme imzalamışlardır. Zira sözleşmenin ekinde (Ek-1) yer alan *Sayaç Dışarı Alma İşleri Özel ve Teknik Şartname'nin Islahat Durumunda Dikkat Edilecek Hususlar ve Sahada Kararlaştırılabilecek Örnek Durumlar* başlıklı 3. maddesinde;

“Sayacı dışarı alınacak tesisatlar için Şirket PTT vasıtasıyla ihbarname gönderecektir. İhbarnamede belirtilen 30 günlük süre dolmasına rağmen, sayacını dışarıya almak için Fen adamlarıyla anlaşmamış olan müşteriler listesi imzalı olarak YÜKLENİCİ'ye teslim edilecektir.”

hükmü gereği davalı şirket, abonelerine 03.07.2013 tarihinde ihbarnameleri göndermiş ve 30 gün geçmesine rağmen sayacını dışarı almak üzere fen adamıyla anlaşmamış olan üç ildeki toplam 13.041 adet tesisatın listesini tesisat numarası, abone unvanı, sayaç numarası, karne numarası, adres, il ve ilçe bilgilerini içerir listeyi davacı şirkete e-posta vasıtasıyla 23.08.2013 tarihinde göndermiştir.

23.08.2013 tarihinde davacıya yer teslimi yapılmış, 03.09.2013 tarihinde de davacı çalışanlarına verilen iş güvenliği eğitimi tamamlanmıştır. Hal böyle olunca davacı 03.09.2013 tarihi itibarı ile işe başlamak üzere hazır hale gelmiştir. Ancak davacı bu tarihte işe başlayamamıştır. Zira davacı tarafın davalı şirkete yazdığı 05.09.2013 tarihli yazıdaki;

“...Ancak A.C. Enerji AŞ'den talep ettiğimiz malzeme listesinde işin ana kalemi olan panoların ellerinde olmadığı gelecek ilk parti olan 600 adet'in 22.09.2013 kalan kısmının ise 10. Ayın ilk günleri olduğu tarafımıza bildirilmiştir. Bu da 9. Ayda çalışma yapamayacağımız anlamına gelmektedir.

Takdir edersiniz ki panonun olmaması işe başlamamıza imkan vermemekle beraber mevcut personelimizin de dağılmasına sebebiyet vermektedir.

Personeli ve araçları elimizde tutmak için maaş ve kira ödememiz gerektiği bu durum ise firmamıza ilave maddi sıkıntılar getirmekte olup firmamızın bunu finanse etme şansı

bulunmamaktadır. Ayrıca 10. ayda 9 günlük Kurban Bayramı tatili ve kış mevsimine de gireceğimiz göz önüne alınırsa işin 31.12.2013 tarihinde bitirilmesinin de imkansız hale geleceği aşıkardır.

Konunun tarafınızdan değerlendirilerek başkaca çözümler için tarafımıza bilgi verilmesi hususunda gereğini bilgilerinize arz ederiz.”

beyanları ile malzeme temini kaynaklı gecikmelerden davalı haberdar edilmiştir. Gecikme ile ilgili olarak davalı, 11.09.2013 tarihli yazı ile davacıya sözleşmenin 2.1. maddesine atıfta bulunarak;

“...Malzeme temini kaynaklı gecikmenin tarafınıza cezai müeyyide olarak yansıtılmayacaktır. 31.12.2013 tarihi itibariyle sözleşmenin sona ermesi hususunda ise Şirketimiz sözleşmenin yukarıda belirtilen maddesine dayanarak süre uzatımına gidilecektir.”

şeklinde cevap vermiş ve malzeme temini kaynaklı gecikmeyi kabul etmiştir.

Öte yandan dava dilekçesi ekindeki 09.10.2013 tarihli yazı ile davacı;

*“...23.09.2013 Tarihinde tarafımıza sevk edilen 540 adet pano ve diğer malzemeler akabinde Karaman, Nevşehir ve Konya bölgelerinde tarafımıza verilen tesisat listeleri doğrultusunda ekip, ekipman, araç gereç temini yapılarak işe başlanması için sahaya çıkılmıştır. **Ancak sahaya çıktığında sayaçların dışarı alınması için verilen tesisat listelerinin çoğunluğunun kapalı veya ulaşılamaz olduğu, bir kısmının saatlerini dışarı aldırıldığı, belirli kısım aboneye ait evlerin de ya yıkık veya yerinde olmadığı tespit edilmiştir. Bu da tarafımıza verilen abone tesisat sayaçlarının dışarı alınmasını imkansız hale getirmektedir.** Tarafımızdan A ilinde sahada yaklaşık 400-500 abone taranmış olup dışarı çıkaracak abone miktarı 45-50 ile sınırlı kalmaktadır. N. ilinde sahada taranan yaklaşık 100 adet aboneden 2 adet abone dışarı alınabilmiştir. X ili il merkezinde ise sondaj usulü yapılan 1 mahallede 36 aboneden hiçbir sonuç çıkmamıştır. **Bunların bilgileri ekte ayrıntılı olarak tarafınıza sunulmuştur** olup saha durumunun şirketiniz personeli ile de sahaya çıkılarak belli bölgelerde çalışmalar yapılarak görülmesi mümkün olacaktır.*

*Tarafınızdan da bilindiği üzere firmamızın tekliflerini **Sayaç Dışarı Alma Teknik Şartnamesi hükümleri doğrultusunda verdiği malumunuzdur. Bunun dışında abonelere ait tesisatlar listesine göre sahanın gezilip açık bulunan abonelere ait sayaçlarının dışarı alınacağı konusunda herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Bu da şartnamede yazılanla sahada yapılan işin çok farklı olduğu anlamına gelmekte** olup firmamızın sahada aboneleri*

herhangi bir bedel almadan gezip raporlar düzenlemesi firmamızın bahse konu iş için istihdam ettiği araç, gereç ve personele iş çıkmamasından dolayı firmamızda maddi sıkıntılar yaratmaktadır.

*Yukarıda getirilen konunun işin başlangıcında değerlendirilerek acil çözüm üretilerek **tarafımıza ulaşılabilir abone tesisat listelerinin verilmesi önem arz etmektedir.***

*Sonuç olarak **mevcut şartlarda işin yapılıp belirli oranda başarı sağlanması mümkün değildir.** Endeks okuma personeli tarafından okunamayan sayaçlar için sayaç içeride kapı kapalı kodları doğrultusunda aboneye gönderilen tebligatlara göre tarafımıza verilen tesisat listelerini sahada tarafımızdan tekrar gezilerek endeks okuma elemanlarının attığı kodları doğrulamaktan başka bir işe yaramamaktadır. **Projenin başkaca tedbirler alınmadan bu şekil ve yöntemle devam ettirilmesi durumunda hem projenin başarıya ulaşmasını imkânsız hale getirmekte hem de firmamıza maddi sıkıntıdan başka bir şey kazandırmamaktadır.***

Yukarıda dile getirilen konuların tarafınızdan değerlendirilerek tarafımıza bilgi verilmesi hususunda gereğini bilgilerinize arz ederiz.”

şeklinde beyanlarla mevcut şartlarda sözleşmeye konu işin tamamlanmasının imkansız olduğu davalı şirkete bildirilmiştir.

Davacı yanın yukarıda verilen yazısından anlaşıldığı üzere davacının dışarıya almayı taahhüt ettiği sayaçların bulunduğu tesisatlara ait liste, endeks okuma personeli tarafından okunamayan sayaçlar için **sayaç içeride kapı kapalı** kodları verilen tesisatlardan oluşturulmuş listedir. Gerçekten de davalı şirketin listeyi oluşturabilmesinin tek yolu, endeks okuma personeli tarafından sayacın okunamama gerekçesine ilişkin endeksöre (el bilgisayarına) girdiği kodlardır.

Nitekim davalı şirketin sayaçları dışarı aldırmadaki amacı da ölçü devresi ve sayaçlara erişilebilirliği sağlayarak endeksini okuyamadığı sayaçları okumak ve kaçak elektrik kullanımının önüne geçebilmek için ölçü devresinin denetimlerini kolaylaştırmaktır. Diğer bir deyişle davalı şirketin daha önce sayaç okuma elemanlarına okutamadığı sayaçların hangileri olduğunu dolayısıyla kapısı kapalı olduğu için girilemeyen evleri kendi sisteminden görme imkânı bulunmaktadır.

Yine yukarıdaki yazıdan, sayaçların dışarı alınması için verilen tesisat listesindeki abonelerden çoğunluğunun kapalı veya ulaşılamaz olduğu, bir kısmının saatlerini dışarı aldırıldığı, belirli kısım aboneye ait evlerin de ya yıkık veya yerinde olmadığı (adresinde bulunmadığı) davacı tarafından

tespit edildiği ve **bu tespitlere ilişkin 29 sayfadan oluşan tutanakları yazı ekinde davalı şirkete bildirdiği** anlaşılmaktadır.

Davacı, davalıya yazdığı 11.11.2013 tarihli yazıda ise;

“... sözleşmede abonelerin gezilip keşif yapılarak işin yapılması ile alakalı herhangi bir madde yer almamasına rağmen işin yapılış şekli buna dönmüştür. Bu da gezilen abonelerin kapalı, sayaçların dışarı alınmış olması, yıkık veya başka sebeplerden dolayı işin yapılamaması anlamına gelmekte olup istihdam edilen personel, araç, gereç, yakıt vs. gibi giderlerin dahi karşılanmadığı bir durum haline gelmiştir ki işe başlama tarihinden itibaren 2 ay geçmesine rağmen henüz bir hak ediş dahi düzenlenememiştir. Bahse konu işin yapılabilmesi için tarafımıza yapılabilir abone listelerinin teslim edilmesi gerekmektedir.”

şeklindeki beyanlarla davalı şirketin e-posta ile göndermiş olduğu tesisat listesinde yer alan tesisatlara ilişkin olarak, **abonelerin kapalı olması, sayaçların abone tarafından daha önce dışarı alınmış olması, tesisatın bulunduğu binanın yıkık olması** veya başka sebeplerden dolayı işin yapılamadığını ve bu durumun ise kendisine zarar verdiğini davalıya bildirmiştir. Bunun yanı sıra işin yapılabilmesi için **dışarı alınabilecek durumda olan abone listesinin kendisine teslim edilmesini** davalıdan talep etmiştir.

Yukarıda bahsi geçen yazılarda davacı tarafından işin bazı gerekçelerle yapılamadığı öne sürülmüştür.

Davacının gerekçeleri; kendisine verilen listedeki abonelerden çoğunluğunun **kapalı veya ulaşılamaz olduğu, bir kısmının saatlerini dışarı aldırıldığı, belirli kısım aboneye ait evlerin de ya yıkık veya yerinde olmadığıdır.**

Abonenin kapalı olması demek, sayaç okumasını engelleyecek şekilde sayacın kapalı bir mekânda olması ve abonenin sayacın bulunduğu mekânda bulunmaması demektir. Örneğin maliki yurt dışında olan bir ev, yerleşim alanına uzak ve fakat elektrik aboneliği olan bahçedeki bir kulübe, depo olarak kullanılan bir işyeri vb. yerler maliki tarafından belirli dönemlerde kullanılan aboneliklerdir. Dolayısıyla bu yerlerdeki sayaçlar bina içinde ise elektrik sayacının okunabilmesi ancak ve ancak malikinin binayı açması ile mümkün olabilmektedir. Nitekim sayacın dışarıya alınabilmesi için de bu abonelerin sayacın bulunduğu yerde hazır olması gerekir. **Sayaç Dışarı Alma İşİ Özel Teknik Şartnamesinin Islahat Durumunda Dikkat Edilecek Hususlar** ve **Sahada Karşılaşılabilecek Örnek Durumlar** başlıklı 3. maddesindeki;

*“...Sayaç yeri revizesi YÜKLENİCİSİ, sayacının yeri değiştirilecek **müşterileri ziyaret eder.** Sayacın dışarı alınması için Ek-9'daki **sayaç yeri revizesi projesini hazırlayıp müşteriye imzalatır.** Bu imzaya müteakip şartname kapsamında belirtilen sayaç dışarı alma işine, gereken iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alındıktan sonra başlanır.”*

hükmü ile sayaç dışarı alma işinde yüklenicinin elektrik abonesini ziyaret edeceği ve sayaç yeri revize projesini imzalatacağı hüküm altına almıştır. Oysa abonenin kapalı olması ve sayacın bulunduğu mahalde bulunmaması durumunda abonenin ziyaret edilmesi ve proje imzalatılması imkânsız olacaktır.

Davacının sahada karşılaştığı diğer bir durum ise **abonelerden bir kısmının sayacını kendi imkanları ile dışarı aldırıldığı** durumdur. Yani davalı şirketin gönderdiği ihtardan sonra sayacını dışarı alan aboneler olmuş ve fakat davalı şirketi durumdan haberdar etmemiştir. Sayacı dışarı alan bu abonelerden haberi olmadığı için davalı, bu aboneleri de davacıya verdiği liste içine almış olabilir. Ayrıca davalı şirket; kapalı aboneler için kesim kararı alarak bu kararı uygulamıştır. Böylece elektriği kesilen kapalı aboneler, sayacı dışarı almaya zorlanmıştır. Haliyle böyle bir uygulama aboneyi öfkelenirdiğinden sayacı dışarı alma işinin yüklenicisi olan davacıya abonenin zorluk çıkartmasına veya abonenin dışarı alma işini kendisinin yaptırmasına yol açacaktır.

Tesisatın bulunduğu **binanın yıkık olması** da haklı bir gerekçe olabilmektedir. Zira bazı elektrik aboneleri elektrik aboneliğini sonlandırmadan (davalı şirketin bilgisi dışında) maliki olduğu binayı yıkmaktadır. Bu durumda davalı şirket kayıtlarında abonelik halen aktif iken ortada sayaç ve tesisat bulunmayacaktır. Uygulamada bu haldeki aboneler için endeks okuyan personel endeksöre kapalı kodu girebilmektedir. Haliyle bu aboneler de davacı şirkete verilen listede bulunabilmekte ve davacının bu haldeki abonelerin sayacını dışarı alması mümkün olamayacaktır.

Davalı şirket 14.11.2013 tarihli yazı ile davacıya;

“Talepleriniz incelenmiş ve sayaç dışarı alma sürecinde ekteki uygulama talimatında belirtilen değişiklikler yapılmıştır. Uygulamanın talimata uygun şekilde yapılabilmesi için 13.11.2013 tarihinde bağlı işletme birimlerine gönderilmiştir. Tespit ve sayaç değişim bedelleri ile ilgili çalışma yapılmakta olup, sonuca göre müspet ya da menfi cevap tarafınıza iletilecektir.”

şeklinde cevap vermiştir. Belirtmek isteriz ki yazıda bahsedilen ***ekteki uygulama talimatı*** dosya kapsamında yer almadığından bahsi geçen talimatlara ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılamamıştır.

Tüm bu yazışmalar göstermiştir ki taraflar, **yapılabilirliği belli olmayan 13.041 adet sayacın dışarı alınması işi için bir sözleşme imzalamışlardır.** Kaldı ki Sayaçları Dışarı Alma İşİ Özel Teknik Şartnamesi Ek Protokolü de bu durumu teyit eder niteliktedir. Zira Ek Protokolde;

*“...Ancak işin başlangıcında Ek:3 de belirtilen **dışarı alınacak sayaç miktarının yapılabilirliği belli olmadığından** Ek:3’de belirtilen 15 adet ekip miktarını işe başlarken tamamlamak zorunda değildir. İşin başlangıcında sahada çıkan işin durumuna göre yüklenici ekiplerini kendisi ayarlamak zorunda olup çıkan iş emirlerinin yığılmasına imkân vermeden ekip sayılarını ayarlayarak işleri tamamlamak zorundadır”*

hükümü yer almaktadır. Hükümden de anlaşılacağı üzere davaya konu işte dışarı alınacak sayaç miktarının yapılabilirliği belli değildir.

Hal böyleyken davacı; toplam 255 adet sayacı sözleşme ve eklerine uygun olarak dışarı almıştır. Bu işin bedeli yüklenici şirket olan davacıya ödenmiştir.

Karaman Bölgesinde dışarı alınan **50 adet sayaç için ödenen bedel ayrı olmak üzere** davacıya, sözleşme kapsamında yaptığı iş karşılığı toplam **KDV dahil 72.945,42TL** ödeme yapılmıştır.

Yapılan sözleşme **birim fiyatlı sözleşmelerdendir.** Birim fiyatlı sözleşmelerde her bir **iş kalemi için** (her bir poz için) **sabit bir fiyat** belirlenir. Yükleniciye ödenecek ücret (sözleşme tutarı), her bir iş kaleminin birim fiyatları ile öngörülen miktarlarının çarpımının toplamlarına eşittir. Her bir birim fiyat; malzeme, işçilik, masraflar ve yüklenici kârını da içerecek şekilde belirlenir.

Birim fiyatlı sözleşmede plan, proje ve şartnameler tamamlanmadan yapım ihalesine çıkılabilir. Fakat teklif verenlerin projedeki **iş kalemlerini** (pozları) eksiksiz belirleyip fiyatlandırabilmesi için plan ve şartnameler anlamlı bir düzeyde hazırlanmış olmalıdır. Ayrıca, yapım sırasında iş kalemlerinin belli bir orana kadar artmış olması işveren tarafından kabul edilir. Bu esneklik yüklenici için güvence olur.

İyi tanımlanmış (kapsamı ve iş kalemleri doğru belirlenmiş) fakat miktarların doğru tahmini, zor ya da imkansız olan projelerde bu yöntem uygundur. Başka bir anlatımla yüklenici tarafından yapılacak iş kalemleri (pozları) iyi belirlenen ve fakat yapılacak işin miktarı belli olmayan projelerde (işlerde) birim fiyat sözleşmelerinin kullanılması daha uygundur. Birim fiyatlı sözleşmelerde işin metrajı (her bir iş kaleminden ne miktarda yapılacağı) belli olmadığından **sözleşme bedelinden bahsedilemez.**

Somut olayda taraflar arasında imzalan sözleşmenin ***Sözleşme Bedeli*** başlıklı 6.1. maddesinde;

“İş bu Sözleşme **birim fiyat Sözleşmedir**. Yüklenici adı geçen işleri, Sözleşme şartları, Şartnameler, Projeler, Keşif Özeti ve Sözleşme eklerine uygun olarak **Ek-9**'daki tabloda KDV hariç belirtilen birim fiyat üzerinden yapmayı kabul ve taahhüt eder.

Yüklenici'nin Projesine ve Teknik Şartnamesine uygun olarak gerçekleştirdiği İşler, ilgili Poz Numaraları üzerinden hakedişlerde değerlendirmeye alınacaktır. Yapılan işlerin bedeli her Poz için ayrı ayrı hesaplanan ve Birim Fiyat ve Keşif Özeti Tablosu'nda belirtilen birim fiyatlar üzerinden hesaplanacaktır.”

hükmü yer almaktadır. Buna göre taraflar arasındaki sözleşmenin birim fiyat sözleşme olduğunda şüphe yoktur. **Taraflar arasındaki sözleşme birim fiyat sözleşme olduğuna göre sözleşmede; sözleşme bedelinden bahsedilemez.**

Böyle bir işte her abone için kullanılan malzeme, yapılan iş kalemi (poz) ve her iş kaleminin metrajı birbirinden farklı olacaktır. Hal böyle olunca işin miktarının öngörülebilmesi her iki taraf için de imkânsızdır. Bu durum **Sayaçları Dışarı Alma İşİ Özel Teknik Şartnamesi Ek Protokolü**'nde;

“... Ancak işin başlangıcında Ek:3'de belirtilen **dışarı alınacak sayaç miktarının yapılabilirliği belli olmadığından** Ek:3'de belirtilen 15 adet ekip miktarını işe başlarken tamamlamak zorunda değildir. İşin başlangıcında sahada çıkan işin durumuna göre yüklenici ekiplerini kendisi ayarlamak zorunda olup çıkan iş emirlerinin yığılmasına imkan vermeden ekip sayılarını ayarlayarak işleri tamamlamak zorundadır”

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Davacı cevaba cevap dilekçesinin 6. sayfasının ikinci paragrafında aynen;

“... Müvekkil şirket sözleşme konusu işleri sözleşme hükümlerine uygun olarak tamamlamış işin bitiş tarihi olan 31.12.2013 tarihine kadar da müvekkil şirket temsilcisi fiilen işin başında durmuştur. ...”

demektedir.

Davalı; davacı şirketin yapmadığını iddia ettiği işlere ilişkin hiçbir cezai yaptırımında bulunmamış, **işin devamı sırasında** işin tamamlanamayacağına ilişkin kanaat kendisinde oluşmasına rağmen davacı şirkete herhangi bir ihtarda bulunmamış ve sözleşme ile kendisine verilen hakları özellikle fesih hakkını da kullanmamıştır.

Sonuç olarak, sözleşme süresince davacı tarafından toplam 255 adet sayaçın dışarı alınması ile işin tamamlandığı, düzenlenen hak edişler ile yapılan işin karşılığının ödendiği anlaşılmaktadır.

Davacı taraf, dava konusu yaptığı alacağı Sözleşmenin 6.3. maddesine dayandırmaktadır. Sözleşmenin **İş Miktarının Artması ya da Eksilmesi** başlıklı 6.3. maddesinde;

“Keşif özetlerindeki miktarlar Projelerden ve/veya tecrübelerle dayanılarak çıkartılan miktarlardır. Uygulama sırasında bu miktarlar değişebileceği gibi Şirket bazı Pozlardan vazgeçebilecek, iş gereği yeni Pozlar talep edebilecektir.

*Yüklenici bu nedenlerle toplam **Sözleşme Bedeli Tutarında %50 (yüzde elli) kadar artış ve azalış olma olasılığını** kabul etmiş olup, işlerin bu tutara kadar artmasında hiçbir itirazda; eksilmesinde de kardan mahrumiyet, işgücününün bağlanması, zarar ziyan vb. nedenlerle hiçbir istek ve iddiada bulunmayacaktır.*

Yüklenici elindeki teknik dokümanlara göre keşif bilgilerini sürekli güncel tutacak, ilave edilen dokümanların güncellenmesi sonucu keşif artışının Sözleşme Bedeli'nin %50'sinden fazla olacağını öngördüğü zaman Şirket'e derhal yazılı bildirimde bulunacak ve Şirket'in yazılı onayı ile işe devam edecektir. Yüklenici, Şirket'e herhangi bir bildirim yapmadan Sözleşmede belirtilen keşfin %50'sinden fazla iş yaparsa Yüklenici'ye Sözleşme Bedeli'nin %50'sini aşan miktar için herhangi bir ödeme yapılmaz. Yüklenici, Şirket'e bildirim yapmadan ve Şirket'ten yazılı onay almadan yaptığı ilave İşler'i bilabedel yaptığını kabul ve taahhüt eder.

***İşin sözleşme bedelinden %50'ye kadar daha düşük bir bedelle bitirilmesi halinde Yükleniciye birim fiyatları üzerinden gerçek bedel ödenir.** Bu durumda Yüklenici Şirketten bu bedel dışında başkaca bir talepte bulunamaz (kardan mahrumiyet, iş gücününün bağlanması, zarar ziyan vb. nedenlerle).”*

hükmü yer almaktadır.

Hükümde bahsi geçen **Keşif Özeti** teriminin anlamı; herhangi bir işe başlamadan (sözleşme imzalanmadan) önce işveren tarafından yapılan maliyet hesabıdır. Bu hesaplar her bir iş kaleminin metrajının iş kaleminin birim fiyatı ile çarpılması ile elde edilen tutarlar toplanarak yapılır. Keşif özeti işverenin yaptıracığı işin maliyeti konusunda işverene bir fikir verir. Böylece isteklilerce verilen tekliflerin makul teklifler olup olmadığı işveren tarafından daha iyi değerlendirilir. **Keşif özeti genelde anahtar teslimi götürü bedel işler için hesaplanır.**

Sözleşme Bedeli ise yüklenici tarafından işin projesine ve şartnamesine göre işin tamamı için teklif edilen bedeldir. **Sözleşme bedelinden bahsedilebilmesi için iş miktarının (metrajların) belirli veya belirlenebilir olması şarttır.**

Somut olayda, hükümde bahsedilen **keşif özetleri** sözleşme ekinde mevcut değildir. Başka bir anlatımla davalı şirket tarafından, sözleşme yapmadan önce sözleşmeye esas keşif özeti

ıkarılmamıştır. Dolayısıyla keşif özetlerindeki iş kalemlerine (pozlara) ait miktarlar sözleşmede belli değildir. Sözleşmede olan Birim Fiyat Cetvelleridir. Sözleşmeye konu işin doğası gereği iş kalemi miktarı belli olmadığı için sözleşme ekindeki (Ek-8 ve Ek-9) **birim fiyat cetvellerinde metrajların tamamına 1 (bir) yazılmıştır.** Kaldı ki sözleşme birim fiyat sözleşmesidir ve birim fiyatlı sözleşmelerde sözleşme bedeli olamaz.

Davacı yan takibe konu yaptığı alacağını yukarıdaki hükmün “***İşin sözleşme bedelinden %50’ye kadar daha düşük bir bedelle bitirilmesi halinde Yükleniciye birim fiyatları üzerinden gerçek bedel ödenir.***” cümlesine dayandırmıştır.

Davalı; **davacı şirkete sözleşme gereği yaptığı işlerin gerçek bedelinin ödendiğini,** davacı tarafından sözleşmenin **6.3. maddesinin vanlış vorumlandığını,** davacının sözleşme ile yüklendiği işi sözleşme süresi içerisinde yetiştiremediğini, işi hakkı ile yapmadığını, plansız çalışması ve iş organizasyonundaki eksiklikleri nedeniyle işi tamamlayamadığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.